

Augustin Merta letos slaví významné životní jubileum

Napsat mé osobní vzpomínky nebo to, co se v akademických kruzích nazývá „laudatio“, je pro mne velkou radostí a ctí. Pan Ing. Augustin Merta, CSc. představuje pro obor informační studia a knihovnictví klasika v tom nejlepší slova smyslu. Vždycky byl v jistém předstihu před praxí a to ho zákonitě ze sku-

tečné praxe ve VTEI přivedlo a postavilo do čela výzkumu v Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací v polovině 60. let. Ale jak se vlastně do oblasti VTEI dostal? Na tuto otázku je třeba hledat odpověď v jeho neobyčejném curriculum vitae.

Narodil se 30. 11. 1914 v Ostravě. Byl členem Sokola a aktivním skautem, maturoval na ostravské reálce v době krize. Přijal místo učitele na Slovensku a později na Ostravsku. Složil zkoušky odborného učitele pro předměty matematika, deskriptiva, kreslení a tělocvik. V letech 1937-38 ho v době vojenské služby zastihla mobilizace a potupný Mnichov. Ihned po demobilizaci se zapojil do odbojové činnosti v ostravské skupině Obrana národa. Šlo zejména o zpravodajskou činnost a o převádění vojenských a politických osobností do Polska. Po odhalení skupiny se skrýval po nějaký čas u příbuzných na Hané. Dne 5. května 1942 se dostal s manželkou Ludmilou ilegálně přes rakouské Alpy a Lichtenštejnsko do Švýcarska, kde byli krátce uvězněni. V té době navázal spojení s vedoucím odbojové kanceláře v Ženevě dr. J. Kopeckým, který ho pověřil, aby s pomocí švýcarské policie převedl skupinu 9 budoucích čs. zahraničních vojáků do Marseille. Po německém záboru zbytku Francie pokračovali dál ilegálně přes Pyreneje do Španělska. Po zatčení Frankovou policií byl s celou skupinou uvězněn v Geroně, Barceloně a

v koncentračním táboře Miranda del Ebro. Po liberaci vynucené západními spojenci se přes Gibraltar, již jako čs. voják, dostal do Velké Británie, kde nastoupil do řad Československé zahraniční armády. Jako tankista se účastnil invaze do Francie a operace obléhání přístavu Dunquerque. V současné době obdržel od francouzské vlády diplom za spoluúčast na osvobození Francie v letech 1944-45. Po návratu domů byl přijat do zpravodajské sekce ministerstva zahraničí a vystudoval Vysokou školu politickou a sociální. Po Únoru 1948 byl jako nepřítel socialistického zřízení čtyřikrát vyhozen ze zaměstnání. A zde začínala jeho cesta do VTEI. Politická situace tehdy umožňovala lidem s podobným osudem pracovat v podnicích jako dokumentační a informační specialisté, vzhledem k jejich znalostem cizích jazyků. To bylo štěstím pro náš obor.

Po určité rehabilitaci zahraničních vojáků působil ve Středisku vědeckých informací a patentů v ČSAV. V té době absolvoval dvouleté postgraduální studium patentového inženýrství na ČVUT v Brně. Od roku 1968 vedl Ing. Augustin Merta odbor výzkumu v UVTEI. Vybu- doval okolo sebe vskutku tvůrčí tým, učil nás odborné i vědecké práci, zadával témata ke studiu, konzultoval je s námi, inspiroval nás k publikační a přednáškové činnosti atd. atd.

Od roku 1953 začal externě učit na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy na katedře knihovnictví a vědeckých informací, kterou tehdy vedl doc. J. Drtina. V roce 1967 ukončil kandidaturu věd na FF UK a od roku 1970 byl interním vědeckým pracovníkem katedry. Učil sociální informatiku, teorii a praxi řešerší a řešeršní strategii. Pod jeho vedením vznikala řada publikací. Provázel svůj tým a studenty úspěšnými oponenturami výzkumných úkolů. Během řady let koncipoval moderně pojetí informační vědy, nebál se hovořit už za totality o budoucím století jako o století informačním. Ovlivnil svými vědomostmi a požadavky doslova několik generací informačních pracovníků a knihovníků. Dlouhá léta působil v rigorózní komisi, která posuzovala práce pro přiznání titulu PhDr. Vedl řadu skvělých diplomových prací, s tvůrčí invencí vyhledával a doporučoval neotřelá témata, vedl desítky rigorózních a kandidátských prací apod. Publikoval přes 150 prací doma i v zahraničí. Mnohaleté bylo jeho působení v mezinárodní redakční radě časopisu Information Processing and Management (1960-1992). Otevíral tím mimo jiné také cestu k publikování čs. příspěvků v tomto prestižním periodiku. Byl též členem komise Informační teorie FID, expertem informačního odboru UNESCO a členem vědecké rady Mezinárodního institutu vědeckých informací. Přednášel na mnoha odborných konferencích a seminářích doma i v cizině. Po odchodu do penze nadále udržoval kontakt s katedrou a vývojem oboru. Spolu s manželkou PhDr. Dagmar Mertovou sestavili Anglicko-český slovník knihovnictví a informatiky, který má přes 14 000 hesel a vyšel ve dvou vydáních (UVTEI 1988 a LEDA 1994).

Je toho jistě mnoho ze života a díla Ing. Augustina Merty, o čem jsem se nezmínila. Nejde mi však o úplný výčet jeho aktivit, které byly oceněny, v rámci oslav 650. výročí založení Univerzity Karlovy, udělením Pamětní

medaile UK. Jde mi spíš o vzpomínku a upřímné blahopřání k 85. narozeninám vzácnému člověku, vynikajícímu odborníkovi i laskavému příteli.

Dovolte mi, vážený pane inženýre, abych Vám jménem všech Vašich dávných i současných kolegů a přátel z oboru ze srdce popřála zdraví, štěstí, mnoho dalších let a všechno dobré. Odbornou i lidskou dimenzí své osobnosti jste velice přispěl ke zvýšení prestiže povolání informačních pracovníků a knihovníků. Za všechno to upřímné poděkování.

Marie Königová